Crowe | Accountants & Advies

Samen naar een hoger niveau.

Audit *à la Crowe*

Accountantsverslag

Gemeente Eersel

5 juni 2025
Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Eersel
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 12
5520 AA Eersel

Eindhoven, 5 juni 2025

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2024**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 van de Gemeente Eersel.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in oktober 2024 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2025 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met het afdelingshoofd Bedrijfsvoering en de medewerkers team Financiën en Control. Wij zullen dit verslag toelichten aan de auditcommissie.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente Eersel voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

ValidSigned by H.A.C.M. Vissers RA MSc
on 05-06-2025

H.A.C.M. Vissers RA MSc
Extern accountant

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 4

2. Ons oordeel 7

3. Bevindingen jaarrekening 2024
   1. Rechtmatigheid 11
   2. Grondexploitaties 14
   3. Voorziening groot onderhoud 15
   4. Jeugdhulp en Wmo 17
   5. Overige bevindingen 18

4. Overige aspecten 20

5. Bijlages 22
   1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa
   2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Totaal aantal pagina’s: 25

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting - oordeel

Ons oordeel

Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2024 geeft een **getrouw beeld** van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
Rechtmatigheids-verantwoording	-	-		Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een **getrouw beeld** geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtmatigheid en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Omdat de gekwantificeerde onrechtmatigheden van € 4,4 mln hoger zijn dan de vastgestelde tolerantiegrens, nemen wij in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording, zoals opgenomen in de jaarrekening, **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**
SiSa-bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. Op grond hiervan melden wij dat **geen fouten en/of onzekerheden** zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

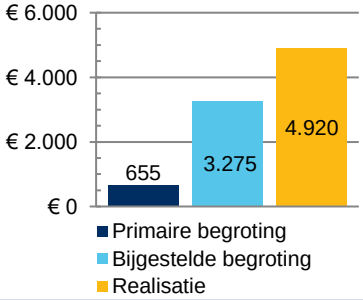

Resultaat na mutatie reserves in k€

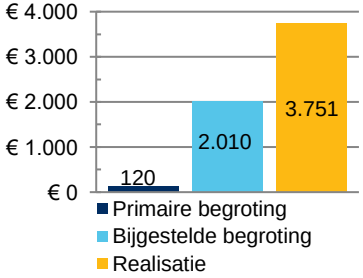

In de **primaire begroting** werd uitgegaan van een positief resultaat vóór mutatie reserves van € 0,7 mln. Gedurende het jaar is dit resultaat met € 2,6 mln positief bijgesteld, met name door een hogere algemene uitkering. Het **resultaat vóór mutatie reserves** (saldo baten en lasten) bedraagt € 4,9 mln positief en is € 1,6 mln positiever dan de begroting na wijziging. Het eigen vermogen van de gemeente neemt per saldo toe met dit bedrag.

Het **resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 3,8 mln positief. Dit is € 1,7 mln hoger dan opgenomen in de bijgestelde begroting. De overige belangrijkste mutaties van het resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting betreffen:

- Winstneming grondexploitaties + € 1.010.000 (programma ruimt. ordening en volkshuisvesting)
- Lagere kapitaallasten door uitstel investeringen + € 403.000 (programma overheadkosten)
- Tijdelijke huisvestiging Oekraïne + € 397.000 (programma ruimt. ordening en volkshuisvesting)
- Meeropbrengsten toeristenbelasting + € 330.000 (programma algemene baten en lasten)
- Resultaat GRSK en KempenPlus + € 268.000 (programma overheadkosten)
- Hogere dotatie pensioenvoorziening -/- € 504.000 (programma bestuur en organisatie)
- Overige verschillen -/- € 163.000 (alle programma's

Het resultaat is deels te bestempelen als structureel (€ 2 mln) met name door **vertraging in projecten**. Het overige deel wordt veroorzaakt door **incidentele voor- en nadelen**. In dit kader adviseren wij enerzijds het ambitieniveau van de gemeente beter af te stemmen op de mate waarin projecten kunnen worden gerealiseerd en anderzijds om (werk)budgetten pas in de begroting te boeken als daar concrete uitvoeringsplannen aan ten grondslag liggen.

Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De meerjarenbegroting 2025-2028 is sluitend voor boekjaar 2025. Voor de daaropvolgende boekjaren is dit (nog) niet het geval. De effecten van de wijziging in de algemene uitkering uit de voorjaarsnota dienen nog te worden doorgerekend.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

Eigen vermogen in € mln

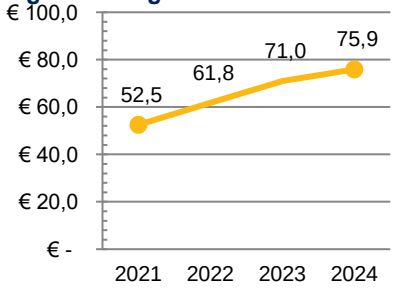

Opbouw eigen vermogen in €k

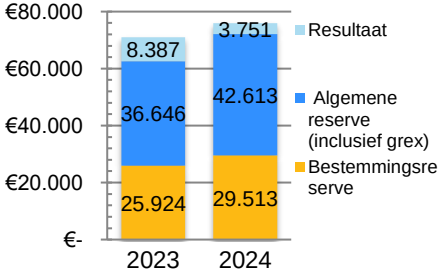

Externe financiering in € mln

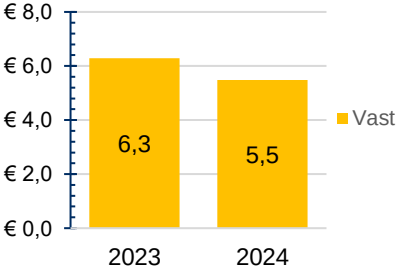

Solvabiliteit in % van balanstotaal

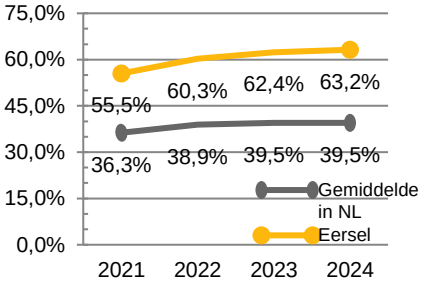

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe met € 4,9 mln en bedraagt € 75,9 mln eind 2024. De algemene reserve is toegenomen met € 6,0 mln als gevolg van het vrijvallen van de kapitaaldekkingsreserve rente en het resultaat over 2023. De **toename van bestemmingsreserves** betreft vooral de dotatie aan de bestemmingsreserve Decentralisatie onderwijshuisvesting (€ 5,2 mln). Om inzicht te krijgen in het vrij besteedbare en het niet vrij besteedbare deel van de algemene reserves is financieel een splitsing aangebracht. Hierdoor wordt de hoge dotatie en onttrekking van de algemene reserves verklaard.

De **solvabiliteit** van de gemeente neemt toe en bedraagt 63,2% eind 2024. Dit ligt boven het landelijke gemiddelde. De **externe financiering** (vast en kortlopend) is verder afgenomen en bedraagt eind 2024 € 5,5 mln. Investeringen gedurende het jaar zijn gefinancierd met eigen middelen.

De **weerstandscapaciteit** van de gemeente bedraagt € 16,9 mln en bestaat uit de vrij besteedbare algemene reserve, het weerstandsvermogen en de bestemmingsreserve sociaal domein. De weerstandscapaciteit is ruim voldoende om de risico's (€ 3,5 mln) te kunnen dekken. In 2024 zijn de gekwantificeerde risico's geactualiseerd en dit heeft geresulteerd in een afname van de benodigde capaciteit (€ 0,2 mln), door met name een lager risico voor renteontwikkelingen. De gemeente is – rekening houdende met bovenstaande - financieel gezond. De komende jaren staan enkele grotere **projecten** gepland, waaronder zwembad Eersel en Randweg A2. Tot en met 2025 zijn er € 54 mln aan kredieten verstrekt. Daarnaast zijn er door de raad ook nog andere projecten vastgesteld zoals koppelkansen waarvoor financieel nog geen dekking is. Wij adviseren de gevolgen van deze projecten op de financiële positie en risico's te monitoren.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties gebaseerd op het controleprotocol en wettelijke voorschriften. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.

	Grondslag	Omvang	Tolerantie
Fouten	1% van de lasten incl. dotatie reserves	**€ 74.012.317***	**€ 740.000**
Onzekerheden	3% van de lasten incl. dotatie reserves	**€ 74.012.317**	**€ 2.220.000**
Rapporteringstolerantie	Controleprotocol	**-**	**€ 50.000**

***Exclusief de dotatie algemene reserve inzake de verdeling vrij en niet vrij besteedbaar deel aangezien dit een vertekend beeld zou geven.*

Controleverschillen

In de jaarrekening 2024 resteren onderstaande **ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden** met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.

Omschrijving	Omvang fout	Richting	Omvang onzekerheid	Verwijzing
Vaststellen levering zorg	-	-	€ 232.000	3.4
Te hoge waardering Jan Smuldersstraat 22	€ 76.000	Negatief	-	3.5
Totaal	**€ 76.000**	**Negatief**	**€ 232.000**	**-**

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, **verenigbaar is met de jaarrekening**. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Optimalisatie financiële verantwoording	Wij merken al enkele jaren op dat uw jaarverslag qua financiële resultaten moeilijk leesbaar is. Dit hangt onder andere samen met de wijze van toerekenen interne kosten (apparaatskosten en kapitaallasten) aan de diverse programma. Daarnaast worden de lasten en baten per saldo per programma toegelicht. Hierdoor verschaft de het jaarverslag niet altijd optimaal inzicht in de resultaten van de gemeente. Aanvullend vinden wij het belangrijk om het onderscheid tussen structurele en incidentele afwijkingen te verduidelijken. Wij denken dat dit de leesbaarheid van uw jaarverslag en jaarrekening ten goede komt. Dit vereist overigens eerst aanpassing van de overige P&C documenten zoals de begroting en bestuursrapportages. Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat in de tweede bestuursrapportage voor een tweetal projecten de lasten en baten zijn opgenomen terwijl deze volgens de begrotingswijziging bij het raadsbesluit in 2025 verwerkt dienen worden. De gewijzigde begroting sluit aan met het raadsbesluit. Hierdoor zijn de lasten en baten € 605.000 lager dan in de tweede bestuursrapportage maar per saldo is het effect op het resultaat zeer beperkt.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en **schattingen en veronderstellingen** maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.2); • De waardering van voorzieningen, in het bijzonder voor de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.3); • De waardering van de personele voorzieningen. In het kader van de voorziening pensioenrechten wethouders merken wij op dat de financiering van deze pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP. Het af te storten bedrag van de gemeente komt mogelijkerwijs niet overeen met de huidige voorziening. • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities.
SiSa-bijlage	De **SiSa-bijlage** en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De tabel in de bijlage voor ‘fouten en onzekerheden’ kunt u gebruiken voor het aanleveren van gegevens aan het CBS.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • GR Participatiebedrijf KempenPlus: bijdrage € 4,8 mln • GR Samenwerking Kempengemeenten: bijdrage € 5,3 mln • Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant: bijdrage € 1,3 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2024 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. Wij wijzen u verder op het volgende zaken: • Ten aanzien van uw deelname aan de GR Kempisch bedrijvenpark (KBP) merken wij op dat de eindverantwoording is opgesteld. Als gevolg hiervan heeft uw gemeente een slotuitkering van € 202.000 in de jaarrekening van 2024 verantwoord. In 2025 zal de definitieve uitkering volgen. • De GRSK houdt geen eigen weerstandvermogen aan. Dit betekent dat zij bij uw gemeente aanspraak zal doen voor toekomstige risico's en verliezen. Het negatieve resultaat over 2024 is verwerkt binnen uw jaarrekening. • De kosten voor de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost gaan de komende jaren omhoog. Bovendien is daar beperkt weerstandsvermogen beschikbaar om hogere kosten en risico's op te vangen. Wij adviseren dit goed te monitoren.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij **geen significante tekortkomingen** in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van de processen die met name toeziet op de onderhoudsplannen voor wegen en verlichting en de uitvoering van de verbijzonderde interne controle.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Algemeen

Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college B&W verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de algehele kaders (bijvoorbeeld de kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door de raad (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 2% (zijnde € 1.480.000) voor de rechtmatigheidsverantwoording zelf en een rapporteringsgrens van € 50.000 voor afwijkingen die in de paragraaf bedrijfsvoering gemeld dienen te worden.
Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat eventuele rechtmatigheidsafwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) geïnspecteerd en de ingenomen standpunten getoetst.

Criteria

Het college is van mening dat er onrechtmatigheden zijn begaan boven de tolerantiegrens. Hiermee is er onrechtmatig gehandeld binnen de kaders. Zie onderstaand de gemelde onrechtmatigheden:

Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel
Voorwaardencriterium	€ 2.407.678	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia
Begrotingscriterium	€ 4.718.546	€ 1.264.698	Akkoord, zie toelichting volgende dia
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord, geen onrechtmatigheden geconstateerd
Totaal rechtmatigheidsoordeel	**€ 7.126.224**	**€ 1.264.698**	

Onze verklaring

Ons inziens zijn bovenstaande afwijkingen tot stand gekomen binnen de spelregels en zijn ze op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij kunnen ons vinden in de argumentatie waarom de afwijkingen op het begrotingscriterium als acceptabel zijn benoemd. De bijbehorende toelichtingen (vooral de paragraaf bedrijfsvoering) geven het gewenste inzicht. Omdat de niet acceptabele afwijkingen hoger zijn dan de vastgestelde tolerantiegrens, nemen wij in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)	
Voorwaarden criterium	Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Hieruit volgen onrechtmatigheden ter grootte van **€ 2,4 mln**. Wij zijn het eens met de getrokken conclusies en de opgenomen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering Wij merken hierbij verder nog het volgende op: • Crisisopvang Oekraïners (€ 2,3 mln): voorgaand jaar is er reeds een onrechtmatigheid geconstateerd inzake de huisvestiging van Oekraïners. Vanwege de lange doorlooptijd van de nieuwe Europese aanbesteding is € 1,5 mln aangemerkt als onrechtmatig. De gemeente heeft daarnaast een inschatting gemaakt voor de nog te realiseren kosten in 2025 voordat de nieuwe aanbesteding zal ingaan welke ook als onrechtmatig zijn verantwoord. Deze inschatting bedraagt € 0,8 mln. • Herinrichting Carquefouplein (€ 0,1 mln): hoewel de geraamde opdrachtwaarde de Europese aanbestedingsdrempel overschreed, is ten onrechte geen Europees aanbestedingstraject doorlopen. Als gevolg hiervan zijn de uitgaven boven het Europese drempelbedrag aangemerkt als onrechtmatig.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)		
Begrotings-criterium	Voor dit criterium is aangesloten bij de Kadernota Rechtmatigheid 2024 (zie schema hiernaast), de financiële verordening en het controleprotocol inclusief normenkader. Op basis hiervan constateert het college per programma het volgende: • Op zeven programma's zijn lastenoverschrijdingen geconstateerd ten opzichte van de bijgestelde begroting van totaal € 3,4 mln. Dit wordt veroorzaakt door hogere lasten bijstandsuitkeringen, Wmo en Jeugdzorg, vennootschapsbelasting, dotatie Appa-pensioen en administratieve verwerking van kredieten en het exploitatiesaldo. Voor een deel van deze lasten is sprake van wettelijke bepalingen, open-einde regelingen en compenserende baten waardoor deze overschrijdingen als acceptabel zijn aangemerkt. In totaliteit is € 2,1 mln als niet-acceptabel aangemerkt. • Er zijn acht overschrijdingen van investeringskredieten van € 36.000 aangemerkt als onrechtmatig. • De overige afwijkingen ('de financiële voordelen') zijn op zes programma's niet tijdig gemeld en daarmee is € 1,3 mln als onrechtmatig verantwoord. Deze zien met name toe op baten voor leges, diversen SiSa-regelingen welke niet worden begroot en een administratieve verwerking van kredieten in de exploitatie. Wij stemmen hiermee in. Daarnaast hebben wij geadviseerd om het budgetbeheer met name rondom het sociaal domein en monitoring van baten zoals leges en SiSa-regelingen aan te scherpen zodat eventuele mee- en tegenvallers eerder tussentijds kunnen worden verwerkt.	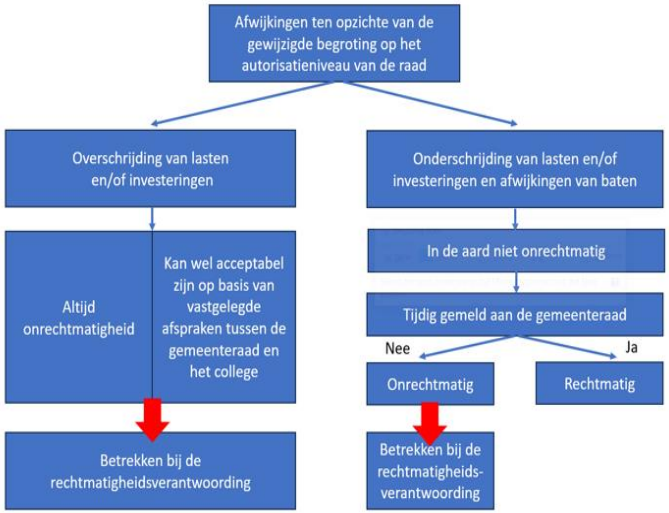

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties

	Bevinding	
Grond-exploitaties	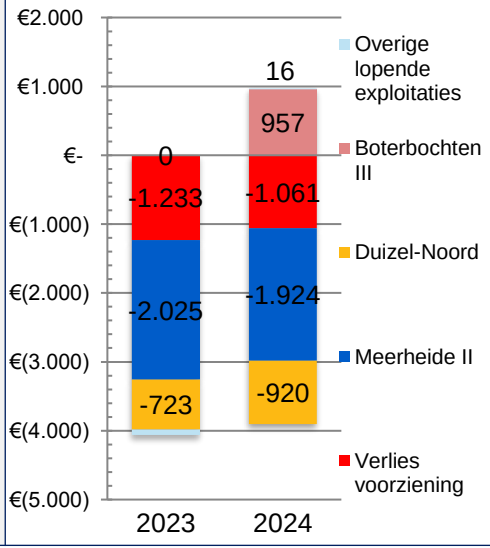	Het **geïnvesteerde vermogen** (gemaakte kosten minus opbrengsten) in de grondexploitaties is in 2024 toegenomen met € 1,0 mln en bedraagt -/- € 1,9 mln. De belangrijkste mutaties betreffen: • Diverse bijgeschreven kosten + € 1.614.000 (met name Boterbochten III) • Verkopen -/- € 1.666.000 (met name Duizel-Noord) • (Tussentijdse) winstneming + € 1.010.000 (met name Duizel Noord) In 2024 zijn de grondexploitaties Eersel-West en Boterbochten III geopend. Op Boterbochten III is een eindwaarde van € 94.000 geraamd. De **voorziening voor verwachte verliezen** bedraagt € 1.061.000 en ziet toe op het project Koemeersdijk (2023: € 1.233.000). Deze afname wordt veroorzaakt door lagere kosten voor bouwrijpmaken van de grond. Wij stemmen in met de getroffen verliesvoorziening. Wij hebben vastgesteld dat in de conceptjaarrekening de **tussentijds genomen winst** in overeenstemming met de verslaggevingsregels (middels de zogenoemde POC methode) is bepaald. Onder de materiele vaste activa is voor € 4,8 mln aan gronden gewaardeerd voor toekomstige exploitaties. In 2024 zijn er geen **strategische gronden** aangekocht. De gemeente is van mening dat op basis van de taxaties er geen afwaardering hoeft plaats te vinden. Wij stemmen in met deze conclusie.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente Eersel heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen etc.) egalisatie-voorzieningen gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2024 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Stand 31-12-2024 (plan)	Stand 31-12-2024 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen	2020-2029	€ 2.027.000	€ 2.737.000	€ 710.000
Openbare verlichting	2020-2059	€ 183.000	€ 917.000	€ 734.000
Onderhoud gebouwen	2024-2044	€ 1.021.000	€ 2.090.000	€ 1.069.000
Onderhoudsvoorziening riolering*	2023-2027	€ 11.037.000	€ 12.269.000	€ 1.232.000

* De voorziening riolering dient enerzijds voor het onderhoud en anderzijds ter egalisatie van de tarieven en is daarmee geen ‘zuivere’ onderhoudsvoorziening. Ook hier is sprake van achterstanden in de uitvoering.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

Voorzieningen groot onderhoud	
	Bevinding
Wegen	De huidige plannen voor onderhoud **wegen en openbare verlichting** dateren uit 2020. De uitvoering van de werkzaamheden lopen achter ten opzichte van de planning waardoor de voorziening hoger is dan het MJOP. In het beheer- en onderhoudsplan wordt nog gerekend met het oude prijspeil uit 2020. Vooral bij wegen is het huidige prijspeil inmiddels fors hoger. Begin 2024 heeft de raad ingestemd om risico gericht onderhoud uit te voeren alleen op de wegen waar het echt noodzakelijk is. Dit is tot heden nog niet vertaald naar een nieuw MJOP. Om vast te stellen of de voorziening volledig is heeft de gemeente voor de eerste drie jaar ingeschat wat de kosten voor onderhoud zullen zijn waarbij de eerste twee jaar op basis van een weginspectie heeft plaatsgevonden. Wij hebben begrepen dat de raad mogelijk gaat besluiten om vanaf 2026 de vervanging van toplagen te activeren in plaats van onttrekken uit de voorziening. Deze stelselwijziging dient nog door vertaald te worden in een nieuw MJOP.
Gebouwen	De voorziening onderhoud **gebouwen** bedraagt ultimo 2024 € 2,1 mln. De uitvoering van de werkzaamheden lopen achter ten opzichte van de planning waardoor de voorziening hoger is dan het MJOP. Het MJOP is geactualiseerd in 2024 en heeft een doorkijk van 20 jaar wat 10 jaar langer is dan voorgaande jaren. Op basis van dit plan is dotatie bepaald (dotatie 2024: € 856.000). Hiermee is de voorziening tot en met einde looptijd toereikend en loopt deze in geen enkel jaar negatief, rekening houdend met de achterstanden in het onderhoud.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.4 Jeugdhulp en Wmo

Financiële analyse 2024

Lasten Jeugdhulp en Wmo in € mln

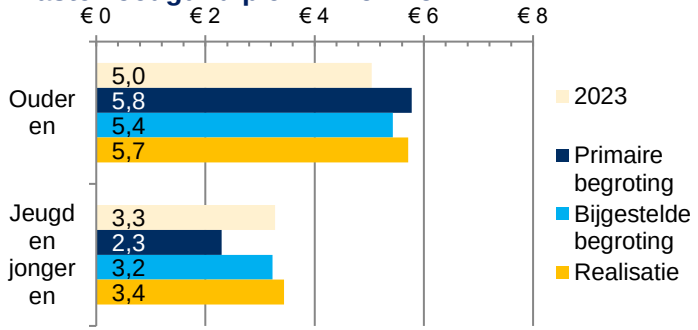

Onzekerheid zorglevering in €k

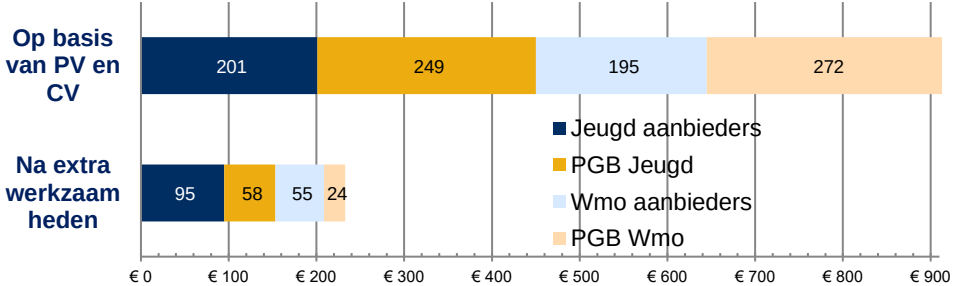

PV = productieverantwoording en CV = controleverklaring

De lasten in het sociaal domein bestaan voor een belangrijk deel uit Jeugdhulp en Wmo. De totale lasten voor Wmo nemen toe ten opzichte van vorig jaar vanwege ingrijpende woningaanpassingen en toename van aantal uur begeleiding. Hiermee was deels rekening gehouden in de begroting. De lasten voor Jeugdhulp liggen in lijn met voorgaand jaar. In de primaire begroting werd dit nog niet verwacht maar deze zijn gedurende het jaar bijgesteld.

Voor de volledigheid van de verantwoording van de lasten in de jaarrekening is de gemeente Eersel afhankelijk van de GRSK. De GRSK heeft hiertoe een afstemming gemaakt tussen de opgeleverde productieverantwoordingen door zorgaanbieders en de eigen zorgadministratie. Om vast te stellen dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd, voert de GRSK – naast het afstemmen van de productieverantwoordingen – aanvullende werkzaamheden uit zoals clientonderzoeken. De onzekerheid op totaalniveau is hierdoor teruggebracht naar € 232.000.

De verantwoording door de GRSK en de uitkomsten van de accountantswerkzaamheden die aldaar plaatsvinden zijn door ons geïnspecteerd. Wij hebben het bedrag van € 232.000 aangemerkt als resterende onzekerheid in de controle.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Verlofsaldi	In de jaarrekening zijn onder de voorziening voor verlofsaldi de volgende verlofsoorten verantwoord: • Spaarverlof: voorgaand jaar is er door de gemeente een voorziening gevormd voor de spaarverlofuren van het ambtelijk personeel. Gedurende 2024 is deze voorziening toegenomen met € 3.000 tot € 16.000. Het totale aantal verlofuren is toegenomen van 220 uur voor één medewerker naar 259 uur voor twee medewerkers met een gemiddeld uurtarief van € 63 (inclusief IKB en sociale lasten). • Bovenwettelijke vakantie-uren: vanaf 2024 is voor medewerkers met meer dan 200 uur (naar rato van dienstverband) aan bovenwettelijke vakantie-uren tezamen met gekochte vakantie-uren een voorziening gevormd voor de volledige omvang tegen een gemiddeld uurtarief van € 63 (inclusief IKB en sociale lasten). De voorziening bedraagt ultimo 2024 € 266.000.
Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 3,7 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties en overige ingekochte diensten zoals huur, beheer en beveiliging. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen (zie onrechtmatigheid rechtmatigheidsverantwoording H3.1)– vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 4,9 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,2 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening. Dit is € 0,4 mln hoger dan tussentijds geprognotiseerd. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar. • Binnen de jaarrekening is daarnaast nog een vorderingspositie van € 0,5 mln. Dit komt omdat het tussentijdse voorschot lager was dan de werkelijk te ontvangen vergoeding.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Jan Smuldersstraat	In 2024 heeft de gemeente het pand Jan Smuldersstraat 22 te Vessem aangekocht. De aankoop is gedaan met als doel het pand tijdelijk in te zetten voor de opvang van vluchtelingen tot 1 maart 2026. Daarnaast heeft de raad voorbereidingskrediet om te onderzoeken om op deze locatie een grondexploitatie te openen beschikbaar gesteld. Hierdoor is er geen intentie om de maatschappelijke functie van het pand duurzaam te exploiteren. Het pand is aangekocht voor een bedrag dat hoger is dan de vastgestelde taxatiewaarde. Conform het besluit van de gemeenteraad zal tot 1 maart 2026 aanvullend worden afgeschreven op het pand, zodat de boekwaarde op die datum overeenkomt met de marktwaarde zoals vastgesteld na de periode van vluchtelingenopvang. Ultimo 2024 is de boekwaarde van het pand ondanks de extra afschrijving € 76.000 hoger dan de taxatiewaarde. Volgend jaar zal dit geconstateerde verschil wegvallen vanwege de extra afschrijving.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn **geen beperkingen** bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het college in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2024 door ons **geen materiële fraudegevallen geconstateerd** en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben in de management letter geadviseerd om een fraudebeleid op te stellen.
Claims en juridische procedures	Er zijn **geen belangrijke** (dreigende en niet gewaardeerde) **claims en/of juridische procedures** met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2024, anders dan toegelicht in het jaarverslag.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn **geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum** anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening van **geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit** van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Duurzaamheid	Hoewel het geen wettelijke verplichting is om een duurzaamheidsverantwoording op te stellen, ligt er voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen nadrukkelijk wel een rol op het gebied van **duurzaamheid**. Bovendien groeit ook de vraag naar transparante verslaglegging hierover. In dit kader is in het najaar de ‘Handreiking duurzaamheids-rapportage en verantwoording voor decentrale overheden’ uitgebracht met de richtlijnen en praktijkvoorbeelden. Wij hebben kennisgenomen van uw "duurzaamheidsbeleid 2017-2025" en jaarverslag (bijvoorbeeld in de programma's "Milieu", "Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid", of "Onderwijs"). Dit vormt naar onze mening een sterke basis met duidelijke ambities op gebied van milieu en klimaat. Tegelijkertijd zien we kansen om het programma te hernieuwen en verder te verbreden naar sociale en bestuurlijke duurzaamheidsthema's (S en G). Wij gaan hierover graag met u in gesprek.
Openstaande punten	• Tekenen bevestiging bij de jaarrekening (LOR): 1 juli 2025 • Afgeven controleverklaring: 1 juli 2025 • Vaststellen jaarverslag door de gemeenteraad: 3 juli 2025

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute deel gemeente 2024	-	0	n.v.t.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (Sisa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	0	n.v.t.
J55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	-	0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	-	0	n.v.t.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (Sisa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.

Strekking controleverklaring	
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Crowe

Smart decisions. Lasting value.